

A MUNKAHELYI EGÉSZSÉGVÉDELEM ÉS BIZTONSÁG AZ EU-BAN

összefoglaló online konferenciáról

A Magyar Közgazdasági Társaság Munkaügyi Szakosztálya 2026. június 11-én online konferenciát szervezett „A munkahelyi egészségvédelem és biztonság az EU-ban” címmel. A rendezvény előadói voltak: **Nesztinger Péter**, a Szociális és Családügyi Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztályának főosztályvezetője (*Vezető munkavédelmi felügyeleti tisztviselők tevékenysége a közösségi jogszabályok érvényesítése terén*) és **Járai József Krisztián**, az Európai Munkaügyi Hatóság nemzeti összekötő tisztviselője (*Az Európai Munkaügyi Hatóság tevékenységének bemutatása*). A beszélgetést moderátorként **Bodgál Ildikó**, a Miniszterelnökség európai uniós ágazati politikák koordinációjáért felelős főosztályvezetője vezette.

Bodgál Ildikó felvezetőjében a munkahelyi egészség és biztonság, azaz a munkavédelem, valamint a munkaügyi szabályozás hazai, Európai Unió és globális kereteit vázolta föl. Kiemelte, hogy a nemzeti minimumszabályokra, az európai uniós normákra és a nemzetközi egyezményekre épülő szabályozás végső célja a „*tisztes foglalkoztatás*” (decent work) és a „*minőségi munka*” (quality jobs) feltételeinek megteremtése. A globalizált piac és az Európai Unió alapértékét képező, a szabad munkaerő- és szolgáltatás-áramlás a tagállami szabályozások összehangolását indokolja. A jogkövető magatartás hatékony biztosítása szoros intézményközi együttműködés keretében valósítható meg. A nemzetközi szabályozás intézményi gerincét az Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA), az Európai Munkaügyi Hatóság (ELA), valamint a Vezető Munkaügyi Felügyelő Bizottsága (SLIC) adja, amely szervezetek munkájában Magyarország részéről a konferencia előadói tevékenyen vesznek részt.

Nesztinger Péter a vezető munkaügyi és munkavédelmi tisztviselők feladatköreit, valamint a nemzetközi hatósági együttműködés operatív mechanizmusát ismertette. A hazai tisztviselők aktív szerepet vállalnak a vezető főfelügyelők között zajló együttműködésben.

Az 1995-ben alakult SLIC elsődleges feladata a munkahelyi egészség és biztonság közös alapelveinek kidolgozása és időszakos felülvizsgálata, amelyet az uniós tagállamok egymást értékelő rendszere tesz hatékonná. Magyarország felülvizsgálatára tízéves rendszerességgel, 2002-ben, 2012-ben és 2022-ben is sor került. Az előadó országgépviselőként maga is részt vesz ebben a folyamatban – legutóbb 2025-ben, Magyarország vezetésével, a francia munkavédelmi rendszer komplex szervezeti struktúrájának értékelését végezve.

A SLIC rendszerében a kölcsönös tapasztalatcsere és a jó gyakorlatok terjesztése dedikált szakmai munkacsoportokon keresztül valósul meg (pl. gépbiztonsági és kémiai biztonsági munkacsoportok), amelyek a pandémia óta online formában is folyamatosan zajlanak. A tanács soros elnökségét ellátó tagállam szervezésében a vezető tisztségviselők bizottsága évente kétszer ülésezik; a 2024 végi

¹ Bodgál Ildikó, a Miniszterelnökség európai uniós ágazati politikák koordinációjáért felelős főosztályvezetője

magyar elnökségű plenáris ülés kiemelt államtitkári részvétellel, 21 témakört (köztük a vegyi anyagokat, klímaváltozást, automatizációt és a mesterséges intelligenciát) érintett, tematikus, többszörös helyszínű műhelyforumokkal kiegészülve.

A SLIC keretében zajló, nemzetközi együttműködés magját képező, önkéntes országértékelések szigorú protokoll szerint zajlanak:

- Dokumentációs fázis: Egy 15 oldalas kérőív alapján a vizsgált ország válaszaiból egy 60–80 oldalas értékelő anyag készül, amely elemzi az uniós irányelvek átültetését, a szervezeti felépítést, az erőforrásokat, a képzési- és informatikai hátteret.
- Helyszíni vizsgálat: Egyhetes helyszíni audit, amely során a nemzetközi vizsgálócsoport a fogadó fél felügyelőivel közösen, közvetlen vizsgálatokon ellenőrzi az adott ország vezető gazdasági ágazatait, az eljárásrendeket (bejelentés nélküli ellenőrzések, szankciók, kötelezések), valamint a technikai támogatottságot.

A franciaországi értékelő csoport munkáját, amely folyamat a napokban zárul le a záródokumentum benyújtásával, hazai részről Bodgál Ildikó is támogatta. Az ilyen típusú átvilágítások nemcsak objektív tükröt tartanak a tagállamok elé, hanem komoly szakmai érvrendszert biztosítanak a felsőbb szintű döntéshozók felé a hatékonyság növelésére, ami morálisan és gazdaságilag is kritikus, hiszen a balesetek miatt a GDP mintegy 3%-a vész el.

Járai József Krisztián az Európai Munkaügyi Hatóság működési környezetének és feladatköreinek átfogó értékelését mutatta be. A több mint 400 millió lakost számláló Európai Unió és az EGT-tagállamok között intenzív munkaerőpiaci mobilitás zajlik (a közelmúltban 3,6 millió kiküldött munkavállalóra vonatkozó, ún. posting-bejelentést és mintegy 2 millió munkavállaló tényleges kiküldetését eredményezve), amely elengedhetlenné tette egy központi, koordináló hatóság felállítását. A fogadó országokban hatályos nemzeti (különösen a minimális munkabérre, a munkaidőre és pihenőidőre vonatkozó) szabályok betartatása és ellenőrzése ugyanis kiemelt prioritás. Az előadó egy összetett gyakorlati példán át szemléltette, hogy az ilyen határokon átnyúló visszaélések hatósági kezelése korábban, koordinációs platform híján rendkívüli nehézségekbe ütközött.

A szervezet 2019-es létrehozásának alapját Jean-Claude Juncker 2017-es nyilatkozata adta, amely rögzítette, hogy a közösségen belül nem létezhetnek másodosztályú munkavállalók. E téren a legfőbb kihívást napjainkban is az egymásra épülő irányelvek, illetve a mobilitási csomag összetett szabályrendszere jelenti, amelyet a nemzeti szakértők is gyakran eltérően értelmeznek. Mivel a tagállamok közötti korábbi, kétoldalú egyeztetések és a Belső Piaci Információs Rendszer kapacitásai együtt sem voltak mindig elégségesek az összetett esetek felgöngyölítésére, szükségessé vált egy közvetítő hatósági mechanizmus kialakítása. Az ELA jelenleg 144 fős állománnyal működő szervezetének operatív vezetéséért az ügyvezető igazgató felel, az intézmény döntéshozó szerve az Igazgatótanács. A belső struktúrában egy kifejezetten gyakorlatorientált végrehajtási főosztály működik. A vonatkozó 2019/1149 sz. uniós alapító rendelet értelmében az ELA ellenőrzési és

koordinációs jogköre a munkavállalók szabad mozgására, a kiküldetésére, a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára, valamint a közúti közlekedés specifikus szociális szabályaira terjed ki.

Az előadó ismertette az ELA operatív tevékenységének két fő végrehajtási pillérét:

- **Információnyújtás és kapacitásfejlesztés:** Az ELA segíti a nemzeti weboldalak transzparens működését, irányítja az EURES hálózatot, és összeurópai tájékoztató kampányokat folytat a bonyolult szabályok közérthető tolmácsolására (pl. a nemzetközi fuvarozásban foglalkoztatott járművezetők számára). Kiemelt hangsúlyt fektet emellett a szakmai képzésekre: a szervezet pozsonyi székhelyén moduláris programokat szervez, idén pedig Budapesten valósult meg egy munkaerő-mobilitási alapképzés, ahol különböző EU tagállamokból érkezett résztvevőket képeztek. 2024-ben pályázati úton 25 hazai foglalkoztatás-felügyeleti és 25 közúti közlekedési ellenőr emelt szintű felkészítését finanszírozta a hatóság. A tudásmegosztást kétoldalú tanulmányi látogatások (pl. Portugáliába) és e-learning kurzusok is támogatják.
- **Határokon átnyúló ellenőrzések koordinációja:** Bár a hatóság nem rendelkezik saját ellenőri karral, szorosan koordinálja a tagállamok összehangolt (párhuzamosan, saját területen végzett) és közös (több tagállam ellenőreinek együttes részvételével megvalósuló) helyszíni vizsgálatait. Ehhez az ELA teljes körű logisztikai, utazási, szállás- és tolmácsolási támogatást biztosít, majd a vizsgálatokat követően GDPR-konform, anonimizált utánpótlást végez a jövőbeli eljárások tökéletesítésére.

A Nemzeti Összekötő Tisztviselők közötti gyors információcsere révén 2020 óta közel 300 hivatalos megkeresést regisztráltak, amelyeknek 60%-át a társadalombiztosítás és a posting kérdéskörei tették ki. Amennyiben a tagállami hatóságok között jogértelmezési vagy végrehajtási vita alakul ki, az ügyek rendezésére az ELA kereteiben életre hívott Mediációs Testület előtt nyílik lehetőség.

A hallgatók részéről érkezett kérdésre, amely egyrészt a szakszervezetek munkavédelmi szerepvállalására, másrészt a magyar munkavállalók uniós szintű kitettségére és munkavédelmi pozíciójára irányult, **Nesztinger Péter** válaszában kiemelte, hogy a tripartizmus elve – az uniós irányelvekkel összhangban – meghatározó súllyal bír, és Magyarországon is törvényi szinten rögzített alapelv. Az Országos Munkavédelmi Bizottság keretein belül a szakszervezetek véleményezési joggal rendelkeznek a stratégiai kérdésekben, így a jogszabályok előkészítése, a szakmai beszámolók és a pályázatok elbírálása terén. A munkavédelmi kitettség terén hazánk nemzetközi összehasonlíthatóságát illetően elmondta, hogy bár Magyarország nem rendelkezik önálló, specifikus munkavédelmi profillal, a különböző objektív adatok és indikátorok mentén jól pozicionálható a helye az uniós közösségben. A munkabaleseti statisztikák alapján hazánk regionális és uniós szinten egyaránt a középmezőnyben helyezkedik el, igazolva a hazai munkavédelmi rendszer működőképességét.